

З Новим роком
і Різдва Христовим!

Вісник

ЖИТИ У ГАРМОНІЇ З ПРИРОДОЮ!

КАРПАТСЬКОГО БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОЛОГІЧНА ГАЗЕТА

№ 6 (56)
ГРУДЕНЬ 2015 р.

Заснована
у 2006 році

Розповсюджується
безкоштовно

Зі святами, шановні колеги!

Старий рік завершується. Новий, 2016-й, наступає, несе нам нові сподівання, звершення, турботи...

Яким був рік, що минає? Дуже напруженим і неоднозначним, повним протиріч і людських сподівань на кращу долю, майбутнє для нас і нашої держави. Ця напруга продиктована подіями на Сході України, неоголошеною війною проти неї Росією, реформуванням усіх сфер життя суспільства після Революції Гідності.

Та й не лише ці події будоражать наш розум, впливають на життя. Рік увінчався Всесвітнім Зеленим форумом у Парижі, який окреслив глобальні виклики людства в охороні навколишнього середовища. Ми ще більше переконалися, на якій хиткій дорозі знаходимося не дбаючи про довкілля. Так, ми живемо в Карпатах, у благодатному середовищі. Ніби не має про що турбуватися: п'ємо джерельну, чисту воду, дихаємо насиченим озonom повітрям... Але повз нашу увагу не проходить, що настали безсніжні зими, що зникає вода у потоках, ріках, криницях... Та і що гріха таїти, ніяк не дамо раду смітникам, відходам, чистоті і порядку в природі, природозберігаючому господарюванню в лісі...

Ми, в заповіднику, – природоохоронці. Насамперед на нас лежить відповідальність на місцевому рівні показувати приклад дбайливого ставлення до природи. Маємо у цьому певні надбання, що держава надалі матиме значно більші можливості для того, щоб і нам забезпечити належні умови реалізації природоохоронних завдань. Як наукова природоохоронна установа, маємо зробити для охорони довкілля набагато більше, ніж досі.

Шановні колеги! Вітаємо усіх Вас зі святами! Віри і Надії нам у кращому завтрашньому дні. Миру, здоров'я і щастя, божої благодаті, нехай успішними будуть Ваші будні і свята!

Адміністрація і профспілковий комітет КБЗ.

МИКОЛА РИБАК
– ДИРЕКТОР КАРПАТСЬКОГО
БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА

Наказом по Міністерству екології і природних ресурсів України № 424-о від 14 грудня ц.р. М.П. Рибак призначений директором Карпатського біосферного заповідника.

Народився 31 березня 1963 року, в селищі Богдан Рахівського району на Закарпатті, у багатодітній селянській сім'ї. Закінчив місцеву середню школу. Свою трудову діяльність розпочав робітником Щаульського лісопункту Рахівського лісокомбінату. У 1981 – 1983 роках служив у армійських лавах. У травні 1983 р. працевлаштувався лісником Чорногірського лісництва Карпатського державного заповідника, з колективом якого пов'язав свою трудову біографію ось вже 32 роки. Призначався майстром, помічником лісничого, лісничим Марамороського лісництва, провідним спеціалістом установи, заступником директора – головним природознавцем, першим заступником директора – головним природознавцем КБЗ.

З відзнакою закінчив Сторожинецький лісний технікум. Заочно закінчив лісотехнічний ВУЗ (Львівський ЛНТУ). Зараз навчається в аспірантурі Українського науково-дослідного інституту гірського лісівництва ім. Пастернака.

Неодноразово обирався депутатом Рахівської районної та Богданської сільської рад. Він – заслужений природоохоронець України (2009-й рік), Нагороджений Почесними Грамотами Мінприроди України (2003-й, 2008-й, 2011-й роки), обласних та районних рад і держадміністрацій. Одружений.

Колектив заповідника щиро вітає Миколу Петровича з призначенням на посаду директора установи, зичить йому доброго здоров'я, щастя, нових звитяг на поприщі охорони природи краю.

БРЕНД БУДЕ ЗБЕРЕЖЕНО

Нещодавно відбулося засідання спільного менеджмент-комітету з управління об'єктом Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси Карпат та давні букові ліси Німеччини».

Відповідно до Спільної Декларації про наміри між Міністерством екології та природних ресурсів України, Федеральним Міністерством навколишнього середовища, охорони природи, будівництва та безпеки реакторів Федеративної Республіки Німеччини і Міністерством охорони навколишнього середовища Словацької Республіки щодо співпраці з охорони та управління спільним об'єктом Всесвітньої спадщини «Букові праліси Карпат (Словацьчина та Україна) та давні букові ліси Німеччини (Німеччина)», яка схвалена рішенням Комітету Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО 39 СОМ 7В.19 (Доха, 2014), 25-28 жовтня ц. р., у м. Сніна (Словацьчина), відбулося засідання спільного менеджмент-комітету з управління об'єктом Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

В інтегрованій системі менеджменту згаданого об'єкта Всесвітньої спадщини, менеджмент-комітет повинен здійснювати координацію

управління складовими частинами об'єкта, сприяти та спрямовувати діяльність національних керівних комітетів та груп. У першу чергу йдеться про розробку і реалізацію спільних транснаціональних планів моніторингу, дослідницьких програм і проектів, навчання та підвищення кваліфікації фахівців, які забезпечують збереження та дослідження складових частин об'єкта. Важливим завданням менеджмент-комітету є також контроль за станом збереження та підготовка звітності перед комітетом Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО про стан транснаціональної серійної спадщини загалом.

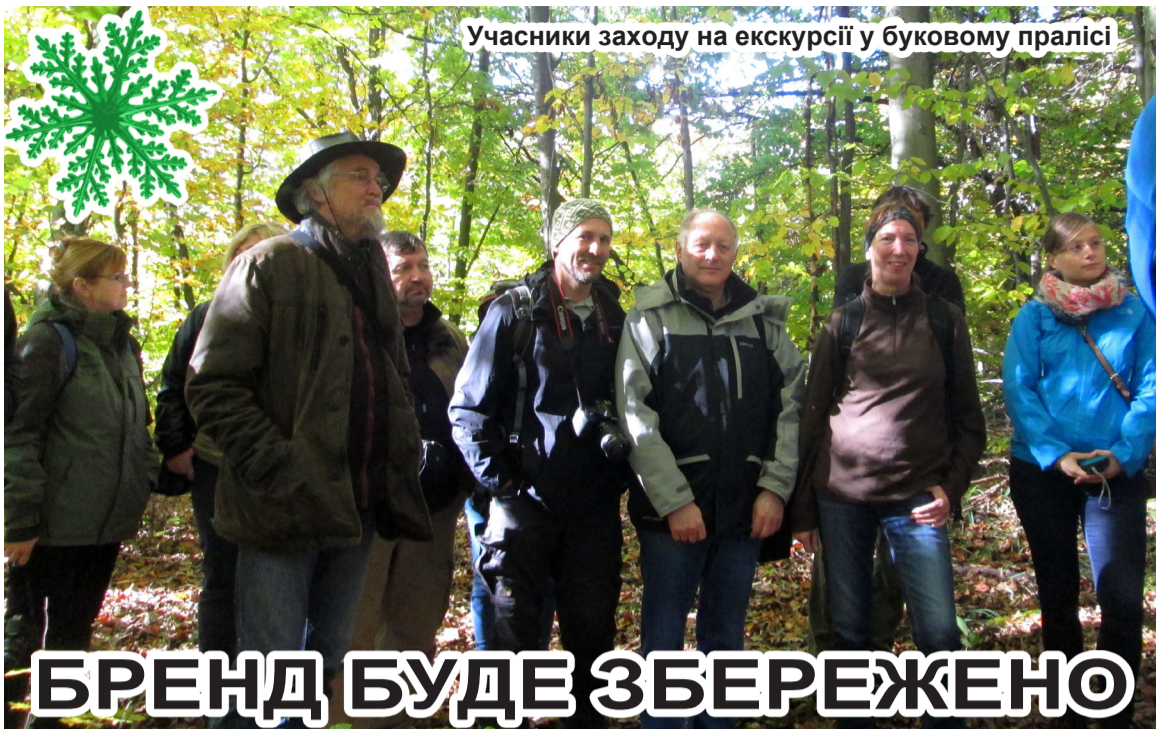
До складу спільного менеджмент-комітету входять представники Міністерств охорони довкілля країн-учасниць (а з Німеччини – і міністерств федеральних земель), відповідних природоохоронних установ та експерти. Його засідання проходять раз у рік, по чергово в алфавітному поряд-

ку на території однієї з країн – учасниць. До складу об'єкта входить 15 складових частин букових пралісів та давніх букових лісів, які репрезентують різні природно-кліматичні зони Європи, від Карпат до бережжя Балтійського моря на територіях України, Словацьчини та Німеччини. Площа ядрової зони об'єкта складає 33 669 гектарів (4 391 гектар – в Німеччині та 29 278 – в Словацьчині та Україні). Навколо кожної частини об'єкта утворена буферна зона загальною площею 62 402 гектара.

На засіданні менеджмент-комітету обговорено найактуальніші питання діяльності об'єкта, зокрема хід виконання рішень комітету Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО щодо припинення суцільних рубок у пралісах словацької частини. Детально проаналізовано результати експертного висновку моніторингової місії Міжнародного союзу охорони природи (IUCN) з цього приводу.

У доповідях радника міністра охорони навколишнього середовища Словацької

на 2-й стор.

Учасники заходу на екскурсії у буковому пралісі

БРЕНД БУДЕ ЗБЕРЕЖЕНО

на 1-й стор.

Республіки Яна Юлені, заступника директора служби охорони природи Словацької Республіки Міхаїла Адамця та співробітника національного парку «Полоніни» Мар'яна Гіч, презентовано шляхи розв'язання проблем, пов'язаних зі збереженням словацьких кластерів спадщини. Зокрема, проінформовано, що між міністерствами охорони природи та лісового господарства Словаччини підписано відповідний Меморандум, проведуться роботи з земельниками та громадами щодо уточнення меж ядрової та буферної зон, ведеться активна роз'яснювальна робота тощо. Готується документ на словацькому державному рівні щодо підвищення природоохоронного статусу оремих частин об'єкта, які знаходяться за межами національного природного парку «Полоніни» та охоронної ландшафтної області «Вігорлат». Все це дасть, на думку членів менеджмент-комітету, гарантію для збереження цілісності та недоторканості об'єкта.

У ході засідання менеджмент-комітету гострою була дискусія щодо позиції Словаччини, Німеччини та України із розширення спадщини, наступного порядку формування, функцій та фінансування спільного менеджмент-комітету, порядку підготовки угоди про розширення об'єкта Всесвітньої спадщини, сучасний стан процесу номінації, зміна назви спадщини тощо.

Презентаційну доповідь зробили керівник підрозділу австрійського федерального Міністерства сільського і лісового господарства, довілля та водного менеджменту Вікторія Гаслер та директор австрійського Екологічного інституту Ганс Кірхмаер.

Для управління розширенням об'єктом, до складу якого уже підготовлено номінаційні досьє ще із одинадцяти країн, Австрія, як країна, яка зараз є координатором із розширення об'єкта, запропонувала утворити секретаріат, який має фінансуватися за рахунок країн-учасниць та змінити його назву із «Букові праліси Карпат та давні букові ліси Німеччини» на «Праліси та давні букові ліси Європи».

Виступаючи з цього питання, заступник директора Карпатського біосферного заповідника, професор Федір Гамор зауважив, що Україна категорично не може погодитися із формулюванням назви об'єкта без слова «Карпати», і що через відсутність на Україні механізмів виділення коштів на подібні цілі, створення координуючого секретаріату на таких засадах буде проблематичним.

Така постановка питання підтримана представниками Федерального Міністерства навколишнього середовища, охорони природи, будівництва та безпеки реакторів Федеративної Республіки Німеччини Ганнесом Кнаппом та Анною Оксенбург і словацькою стороною. В результаті консенсусом погоджено назву розширеного об'єкта в такому формулюванні: «Букові пра-

ліси Карпат та давні букові ліси інших регіонів Європи». Таким чином, бренд Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО для букових пралісів Карпат буде збережено.

Дуже важливо, що Бельгія та Австрія запропонували (по п'ять років кожна) забезпечити фінансування координатора об'єкта, а кожна країна-учасниця буде по чергову проводити на своїй території засідання менеджмент-комітету.

У рамках засідання менеджмент-комітету також проведено консультації з керівництвом служби охорони природи Словацької Республіки та координатором німецької керівної групи об'єкта, керівником підрозділу Міністерства охорони довілля Федеральної землі Гессен Карін Кайзер, щодо укладення двосторонніх угод про співпрацю між Карпатським біосферним заповідником та німецькими і словацькими природоохоронними установами.

Учасники засідання ознайомилися зі станом збереження букових пралісів на території національного парку «Полоніни», охоронної ландшафтної області «Вігорлат» та східнославацького військового лісництва.

Чергове засідання менеджмент-комітету відбудеться у 2016 році на території України.

Федір ГАМОР, заступник директора Карпатського біосферного заповідника, доктор біологічних наук, професор, заслужений природоохоронець України.

СЕМІНАР В АКАДЕМІЇ НА о. ВІЛЬМ

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ

15-19 листопада ц. р. у Міжнародній академії збереження природи (о. Вільм, Німеччина) відбувся міжнародний семінар експертів «Мережа букових лісів Європи», організований в рамках реалізації однойменного міжнародного проекту (його тривалість: вересень 2015 – листопад 2017 рр.), який фінансується Міністерством навколишнього середовища, охорони природи, будівництва та ядерної безпеки ФРН (BMUB). Виконавцем проекту є Центр екологіки та екосистемного менеджменту Університету сталого розвитку м. Еберсвальде (ФРН), за підтримки Федерального агентства з охорони природи Німеччини (BfN).

У заході взяли участь кращі експерти щодо букових лісів із 12 країн Європи – загалом понад 30 осіб, які представляли наукові установи, університети, адміністрації природоохоронних територій, урядові організації тощо. Мета даного семінару полягала в розгляді низки питань щодо сьогоденного стану букових лісів Європи в контексті їх збереження та визначення основних загроз і майбутніх ризиків. Важливою темою семінару було обговорення перспектив створення функціональної мережі букових лісів Європи. Створити таку мережу запропонував відомий німецький дослідник, професор Ганнес Кнапп під час одного із семінарів у рамках попереднього великого міжнародного проекту, присвяченого розширенню об'єкта Всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси Карпат та давні букові ліси Німеччини». Символічно, що цей семінар також проходив на о. Вільм (3-6 жовтня 2012 р.), де розташова-

на вже загадана Міжнародна академія збереження природи, яка в свою чергу є складовою Федерального агентства з охорони природи Німеччини (BfN). Власне, німецька абревіатура цієї установи і стала платформою нового об'єднання, адже мережа букових лісів англійською мовою звучить як «Beech Forest Network», тобто скорочено BFN. Також важливо, що офіційним гаслом новоствореної мережі став вислів нашої колеги з КБЗ Вікторії Губко: «Beech Forest Family» (Родина букових лісів), яка також брала участь у семінарі в 2012 р.

Україну на цьогорічному заході на о. Вільм представляли автори цих рядків, які підготували низку доповідей-презентацій про підсумки своєї діяльності в рамках підготовки номінаційних досьє для п'яти українських ділянок букових пралісів і старовікових лісів, що проектується для розширення об'єкта згаданої Всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО, а також поточної ситуації в букових лісах Полонсько-Подільсько-Молдовського та Еуксинського букових лісових регіонів, які частково знаходяться на території України.

Загалом перший семінар створив хороші передумови для успішної реалізації проекту і досягнення його головної мети – створення функціональної мережі букових лісів Європи, бо забезпечив збір актуальної інформації і сформував Пан'європейську команду експертів.

Юрій БЕРКЕЛА,
Василь ПОКИНЬЧЕРЕДА,
учасники семінару.

Є ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ РОЗВИТКУ

Форелерозплідник у Карпатському біосферному заповіднику існує з початку передачі у його підпорядкування частини угідь Діловецького лісництва Великобичківського ДЛМГ. В установі він використовується для розведення лососевих видів риби, в основному форелі струмкової, яка в наших умовах є найбільш життєздатною і населяє гірські потоки і ріки.

Впродовж останніх років у форелерозпліднику виконано ряд заходів для розширення маточного поголів'я струмкової форелі, як основи для розведення малька. Зараз воно складає до 700 особин дорослої, здатної до відтворен-

ня форелі. Це сприяло тому, що цьогоріч під час нересту вдалося закласти в інкубатор до 70 тисяч ікринок. А з вирощених і закладених минулого року мальків струмкової форелі, у відповідь на прохання керівників Ясінянської селищної ради, виділено для зарибнення потоку Свидовець дві тисячі мальків. У попередні роки зарибнення мальком цього виду лососевої риби проведено у потоках Богдан-Петроського, Чорногірського, Марамороського, Кевелівського та деяких інших ПНДВ. Зі створенням більшого маточного поголів'я цього перспективного виду риби є можливість розширити відтворення рибних багатств

не лише заповідника, але й держлісгоспів. Тим більше, що КБЗ (форелерозплідник) має набагато більші можливості для вирощування малька (потужності інкубатора розраховані на 320 тисяч ікринок).

Утримуємо й вирощуємо і деякі інші види форелі, в тому числі й товарну рибу. Це райдужна форель і голец американський. На цей час вже реалізовано продукції на 150 тис. грн. (товарної риби і малька). Перспективи ще більші при вирішенні питання забезпечення кормами. А ще, готуємо дозвілну документацію на вирощування дунайського лосося. Укладено договори на співпрацю з науковцями кількох вищих

Випуск мальків у потік Кевелівського ПНДВ

навчальних закладів України стосовно розвитку рибництва в наших умовах.

Юрій ГРИЖУК,
завідувач форелерозплідника заповідника.

● **НОВИНИ З ПНДВ**

ДБАЄМО ПРО ДОВКІЛЛЯ

Угіддя Богдан-Петроського ПНДВ становлять 2972 га і простягаються у верхів'ях Чорногірського хребта від підніжжя гір Петроса аж до Говерли. Робота його працівників спрямовується на охорону, збереження і примноження біологічного і ландшафтного різноманіття цієї унікальної території. Зокрема, впродовж цього року вели постійне її патрулювання для запобігання різного роду порушень природоохоронного законодавства, пожеж та браконьєрства. Адже тут на заповідницьких угіддях розташовані кілька туристичних маршрутів на найвищі вершини Українських Карпат та доріг у верхів'я, до полонин, де літує худоба громадян, лісові стежки, переходи тощо. Лише лісових доріг утримуємо і доглядаємо 23 кілометри. У підніжжі Говерли на нашій території знаходиться еко-туристичний центр, за яким доглядаємо і утримуємо його. В основному, цьогоріч через Сідловину на Говерлі побували до тисячі туристів. Для них вздовж маршрутів встановлено маркування, панно, інформаційні знаки тощо. З туристами та населенням проведено сотні лекцій та бесід на природоохоронну тематику.

Утримуємо також пропускний пункт в Усті-Говерлі, шість мостів і десятки містків, підпірних стінок і камишів. У період паводку в листопаді цього року частину з них було поруйновано. На основі комісійних обстежень складено акти про завдану шкоду, спеціалістами КБЗ виготовлено кошториси на відновлення об'єктів, адміністрацією виділено матеріали і кошти на це.

Відновлення та ремонт здійснювали власними силами. Наприклад, бригада під керівництвом майстра з охорони ПЗФ Б.М. Баранюка упродовж п'яти днів напружено працювала і відновила міст через потік в Усті-Рогнескул. Так само оперативним було відновлено 5 кілометрів дороги у 8-му, 11-му та 14-му кварталах, кам'яні підпірні стінки дороги в урочищах Лавка, Рогнескул.

Постійно спостерігаємо за явищами природи, розвитком фауни і флори, оберігаємо місця оселі рідкісних рослин і тварин. Наприклад, для лісової фауни заготовили пів тонни сіна, 300 штук кормових віників. Десятки рейдів, перевірок, які проведено, розраховані на те, щоб забезпечити нормальне функціонування навколишньої природи, її співжиття з людиною. На території відділення розташовані дві полонини, де літує худоба громадян. Тобто, на нас покладено обов'язок забезпечення умов для розвитку селянських господарств. Щороку вони одержують дозволи на випас на заповідницьких територіях корів, овець, коней, їм для літування виділяються дрова, деревина. Взагалі, впродовж року населенню нами реалізовано кілька десятків кубометрів дров.

Робота у ПНДВ далеко не повністю обмежується згаданим переліком. Її виконують 11 працівників, 8 із яких інспектори ПНДВ. Вони завжди на посту збереження і примноження заповідницької природи, в чому їм бажаю в новому році ще помітніших успіхів.

Василь ШЕМОТА,
начальник Богдан-Петроського ПНДВ.

МІСТ ВІДНОВЛЕНО ОПЕРАТИВНО

Для обслуговування території Чорногірського ПНДВ призначені 32 км. лісових доріг та до 35 км. стежок. Звичайно, для підтримання їх у належному стані потрібні люди, кошти, матеріали і зусилля. Тим більше, що в межах згаданої території знаходяться виходи (маршрути) на г. Говерлу, Бребенескул, Піп Іван Чорногірський, на кілька полонин. А ще дороги використовуються не тільки для господарського і рекреаційно-туристичного призначення, а й з протипожежною метою. Тому підтримання їх у належному стані – одне із важливих завдань колективу відділення.

Листопадовий паводок цього року пошкодив один із чотирьох мостів, які маємо у відділенні в урочищі Усті-Озірному. Він і так рахувався одним із найстаріших, підлягав ремонту найближчим часом.

Але паводок прискорив справу, поруйнувавши об'єкт. Оскільки він важливий, бо є переправою через водойму на шляху до гори Говерли, довелося вживати термінових заходів для його відновлення. Шкоду було заактовано. Складено кошторис на його нове будівництво, виділено матеріали, кошти, засоби і спеціалістів для цього.

Впродовж п'яти днів бригада будівельників, яку очолює Ю.В. Шемота, у складі шести чоловік, у прискореному темпі спорудила новий міст. На завершення будівельники ремонтно-будівельної дільниці КБЗ встановили там поручні.

Підкресли, що не тільки зекономлено час на спорудженні моста, але й грошові кошти, за що велике спасибі людям, які долучилися до відновлення об'єкта.

Михайло КОСТАН,
начальник Чорногірського ПНДВ.

ЩО ЗАГРОЖУЄ ВЕДМЕДЯМ У КАРПАТАХ?

Традиційно вважається, що заповідники існують, щоб зберегти природу, зокрема фауну. Однак, є види тварин, територіальні потреби яких значно перевищують площі заповідних територій. Через це заповідники не в змозі забезпечити їх збереження. До таких видів належить і ведмідь. Ця особливість робить його вразливим до різноманітних антропогенних факторів, які діють на нього поза природоохоронними територіями. Саме тому ведмідь занесений до Червоної книги України.

Хоч ведмідь і належить до хижаків, але близько 70% його раціону складають рослини. Особливо важливими кормами для ведмеда є ягоди малини, чорниці, ожини та брусниці. Однак, будучи переважно вегетаріанцем, ведмідь не є таким добрим мисливцем, як вовк, тому шансів пережити зиму поза барлогом у нього дуже мало. Нестача рослинних кормів нерідко змушує ведмедів поповнювати свої жирові запаси, нападаючи на більш доступну здобич – худобу, яка випасається на гірських луках. Це ставить ведмеда поза законом в очах людей, які прагнуть знищити таких тварин.

Ще одна біологічна особливість ведмеда, яка робить його вразливим перед людиною, – потреба у місцях зимівлі. Ведмеді люблять влаштовувати барлоги під нагромадженнями вітровальних дерев, які є звичайним явищем у старих лісах і рідкістю в молодих. Активне вирубування старих лісів призводить до втрати місць, придатних для зимівлі ведмедів. Розробка лісосік в зимовий період також є істотним фактором турбування під час їх зимового сну. Турбування ведмедів на зимівлі підвищує смертність молодняка, який народжується в барлозі. Потурбована ведмедиця нерідко покидає барліг, що майже завжди є смертним вироком для ведмежат.

Зростання кількості туристів у Карпатах також збільшує імовірність зустрічей ведмедів з людьми. Цьому сприяє низький культурний рівень туристів, які залишають на місцях своїх стоянок багато харчових відходів, що приваблює ведмедів.

Нестача кормів і зменшення страху перед людиною збільшує частоту відвідань ведмедями садів, а також пасік на околицях населених пунктів, що теж підвищує загрозу зіткнень з людиною.

Ще одна причина вразливості ведмеда – він є важливим природним ресурсом. Його шкура є омріяним трофеєм багатьох мисливців, м'ясо має непогані смакові якості, жир і жовч мають цілющі властивості. Усе це разом узятє робить ведмеда привабливою здобиччю для браконьєрів.

Який рівень загрози для ведмедів з боку браконьєрів у наших Карпатах? У цього хижака природних ворогів практично немає. Отже, при відсутності відстрілу їх популяції мали б щороку зростати на величину природного приросту особин аж до стану досягнення екологічної наповненості угідь. Враховуючи, що цей вид в минулому досягав в Українських Карпатах значно більшої чисельності, можна вважати, що у його популяції є ще значні резерви росту. Річний природний приріст ведмеда складає 12-14% (тобто на такий відсоток мала б щороку зростати його популяція). Підрахунки річного приросту кількості ведмеда і реального його поглов'я у Закарпатті показують, що зростання його чисельності стримується якимось потужним фактором, яким може бути, в першу чергу, незаконний відстріл, тобто браконьєрство.

За нашими підрахунками (враховуючи офіційно заявлену чисельність і потенційний річний приріст), за останні 8 років на Закарпатті могло бути відстріляно близько 125 ведмедів (в середньому 15 особин щороку). Враховуючи, що штраф за знищення ведмеда стано-

вить 130 тис. грн., шкода, заподіяна браконьєрами природі за цей період, становить майже 16 млн. грн. Чи був притягнутий до відповідальності хоч один браконьєр, який застрілював ведмеда? За офіційними даними, сума штрафів, які були стягнуті з порушників правил полювання за весь цей період (8 років), була вдвічі меншою, ніж штраф за одну особину ведмеда. Ці дані показують, що жоден браконьєр, що вбив ведмеда, не був покараний.

Що робити, щоб людина і ведмідь могли ужитися разом не завдаючи шкоди одне одному?

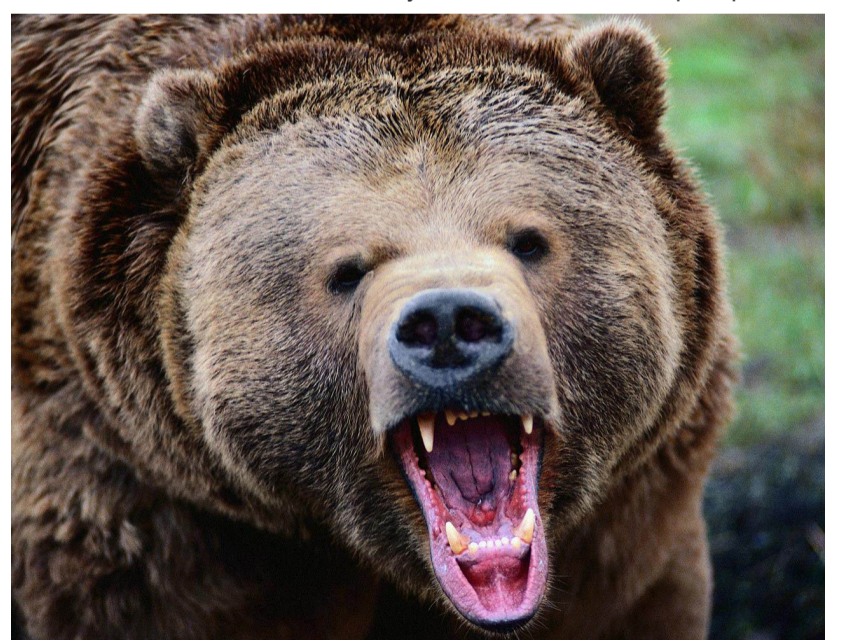
Обмежити масову заготовку ягід дуже проблематично, особливо з огляду на складну соціальну ситуацію в Україні. Однак нестачу кормів для ведмеда можна компенсувати підсівом вівса та інших кормових культур на території лісових угідь. У деяких лісгоспах це робиться, але виключно на ентузіазмі окремих працівників. Централізовано кошти на такі цілі не виділяються.

Щоб знизити гостроту конфлікту між вівчарями та ведмедями, можна заохочувати тваринників використовувати електропастухи. Досвід Румунії показав, що електропастухи надійно охороняють отари від ведмедів і вовків. Оскільки таке задоволення не є дешевим, благодійні фонди і громадські організації природоохоронного і соціального спрямування могли б сприяти у придбанні електроого-рож для отар.

Для підвищення ефективності боротьби з браконьєрством необхідно вирішити кадрову проблему служби лісової охорони. Вона полягає в тому, що державні лісгосподарські підприємства не мають державного фінансування. Вони змушені самі заробляти на себе. Щоб підтримувати заробітні плати своїх працівників на більш-менш пристойному рівні, адміністрації лісгоспів скорочують штат лісової охорони. У результаті цього збільшується площа угідь, які доводиться охороняти одному охоронцеві. Зараз у лісгоспах, які межують із Карпатським біосферним заповідником, на одного лісника припадає в середньому 4,5 тис. га. З такою охороною зберегти ліси і живність, яка їх населяє, дуже важко. На нашу думку, поліпшити ситуацію може тільки відновлення державного фінансування лісгоспів.

Важливим аспектом збереження ведмеда в Карпатах є також зміна менталітету людей у ставленні до диких тварин, зокрема до ведмеда. Людський егоїзм і невміння або небажання людей поділитися середовищем існування з дикими тваринами можуть стати причиною зникнення ведмеда з нашої фауни, як це вже сталося у більшості країн Європи. Тому важлива роль у збереженні ведмеда повинна відводитися екологічній освіті і природоохоронній пропаганді. Якщо люди не усвідомлять необхідності ділити середовище свого існування з дикими видами, не перестануть їх витісняти та винищувати, то невдовзі змушені будуть зрозуміти, що вони боролися не проти дикої природи, а проти себе.

Ярослав ДОВГАНІЧ,
завідувач зоологічної лабораторії КБЗ.

Многая, благая літ...

Ювілейні роковини від днів народження урочисто відзначатимуть працівники Карпатського біосферного заповідника:

У січні:

МАСКАЛЬ Іван Васильович, інспектор з охорони ПЗФ Марамороського ПНДВ (1);

МИТРЮК Василь Павлович, майстер з охорони природи Кісвлянського ПНДВ (7);

НИКІРКА Петро Миколайович, сторож Богдан-Петроського ПНДВ (22);

БЕЛОВА Ганна Іванівна, головний бухгалтер (23);

ТУЛАЙДАН Ярослав Степанович, інспектор з охорони ПЗФ Кевелівського ПНДВ (23);

ЗЕЛЕНЧУК Василь Васильович, сторож Кісвлянського ПНДВ (29).

У лютому:

САВЧУК Ганна Ігорівна, провідний інженер відділу ВЗПЕ та ВПР (4);

КЛЮЧІВСЬКИЙ Василь Юрійович, інспектор з охорони ПЗФ Петрос-Говерлянського ПНДВ (5);

КОСТИЧ Наталія Дмитрівна, архіваріус відділу кадрів, діловодства та архівної справи (6);

АНДРІЙЧУК Наталія Федорівна, провідний інженер лабораторії екологічного моніторингу (7);

ЗІНИЧ Василь Григорович, майстер з охорони природи Марамороського ПНДВ (12).

*Бажаємо Вам щастя і достатку,
Ясного неба, сонця, тепла,
В житті щодень лиш злагоди й порядку,
Щоб доля Ваша світлою була.*

Дирекція, профспілковий комітет заповідника.

2016 — РІК МАВПИ

Новий рік — одне з небагатьох свят, яке святкують усі люди. Він настає у момент переходу з останнього дня року в перший день наступного року. Дивно, але звичай святкувати Новий рік існував уже в Месопотамії 3 тис. до н. е.

За східним гороскопом 2016 — рік вогняної Мавпи. Мавпи дуже артистичні, примхливі, вередливі і непередбачувані, мають розвинену інтуїцію. Вони можуть бути як добрими і веселими, так і агресивними і злими. Тому в наступаючому році варто очікувати сюрпризів, наслідки від яких будуть довго відчуватися. У новому 2016 році не проявляйте упертість там, де вона недоречна. Набагато корисніше знайти консенсус, отримати обопільну вигоду, хай і з невеликими втратами.

Люди, народжені в рік вогняної червоної Мавпи, розумні, щирі, винахідливі, але в той самий час надмірно емоційні і вередливі, хитрі та іноді недбалі.

Мавпа — дев'ятий знак китайського гороскопу.

Еквівалентний знак зодіаку: Лев. Елемент знака: Вогонь.

За східним гороскопом цього року вітається червоний колір, який є символом року. Червоний колір символізує пристрасть, запал, імпульсивність.

Рік Мавпи настане 8 лютого 2016 року і закінчиться 27 січня 2017 року.

Знак Мавпи найбільш сумісний зі Щуром, Биком та іншою Мавпою. Найменш сумісна Мавпа з Конем, Півнем, Собакою і Свиною.

Астрологи запевняють, що про спокійне і розмірене життя в рік червоної вогняної Мавпи можна забути. Щоб досягти успіху, доведеться поборотися за своє щастя. Один червоний колір може змусити гарненько подумати про те, чи треба ризикувати. Складна і запальна удача Мавпи добре відома. Але якщо ви маєте харизму і почуття гумору, удача обов'язково посміхнеться вам. (За матеріалами інтернет-видань).

БУДЕ НОВЕ НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Нещодавно Міністерство юстиції України зареєструвало новий науковий збірник «Природа Карпат: науковий щорічник Карпатського біосферного заповідника та Інституту екології Карпат НАН України». Мета створення цього друкованого засобу інформації — розповсюдження інформації про результати природничих наукових досліджень у Карпатському регіоні, інформування наукових кіл про актуальні питання вивчення біотичного й ландшафтного різноманіття, охорони природи та використання природних ресурсів, сталого розвитку Карпатського регіону та ведення заповідної справи. Співзасновники видання — Карпатський біосферний заповідник та Інститут екології Карпат Національної академії наук України.

Це вітчизняне видання за цільовим призначенням є науковим із загальнодержавною сферою розповсюдження. Передбачена публікація статей українською та англійською мовами. Воно виходитиме один раз на рік.

Відповідно до чинних вимог, передбачається забезпечити включення видання до переліку наукових фахових видань України й до міжнародних наукометричних баз даних.

Плата за публікацію матеріалів не передбачена. Всі подані до друку статті будуть

рецензувати незалежні рецензенти.

На думку засновників, видання наукового щорічника буде сприяти об'єднанню науковців різних напрямків і спеціалізацій у справі дослідження природи Карпат. А необхідність цього чимала, адже Карпатському регіону притаманні ще значні запаси природних ресурсів та унікальна в Україні й світі біота. Зокрема, тут знаходяться українська частина (як єдиний природний об'єкт України) українсько-словацько-німецького об'єкта Всес-

вітньої спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси Карпат та давні букові ліси Німеччини», близько 150 видів тварин та 225 видів рослин, що включені до Червоної книги України, а ще десятки — до Міжнародної Червоної книги, Європейських червоних списків, охороняються Бернською конвенцією тощо.

Але в горах порушена екологічна рівновага, почастишали катастрофічні паводки, селі та зсуви, проблематичним стає водопостачання місцевого населення, панує бідність і безробіття, регіон належить до економічно депресивних і є однією з найбідніших і слаборозвинених частин України. Процес розвитку в Українських Карпатах зосереджується, здебільшого, на експлуатації природно-ресурсного потенціалу. Спостерігається надмірне суцільне вирубування лісів та безсистемна туристично-рекреаційна забудова високогірних територій, що призводить до руйнування

унікальних екосистем, зокрема оселищ рідкісних і зникаючих видів рослин і тварин.

Особливу загрозу становлять проекти будівництва гідроелектростанцій на гірських річках та освоєння родовищ нафти, газу й інших корисних копалин навіть у зонах розташування природоохоронних територій. Екологічно небезпечні тенденції закріплюються в регіональних схемах планування територій тощо.

Повільно впроваджуються вимоги Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат і Протоколів «Про збереження і стале використання біологічного та ландшафтного різноманіття до Рамкової конвенції про охорону і сталий розвиток Карпат, підписаний в м. Київ 22 травня 2003 р.» й «Про стале управління лісами до Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат» тощо.

У зв'язку з цим, наукові праці й науково-практичні рекомендації, які будуть опубліковані на сторінках збірника, сприятимуть не тільки

активізації досліджень, але й допомагатимуть збереженню природи та організації сталого природокористування в Карпатах.

Запрошуємо науковців, які вивчають природу Карпат у вищих навчальних закладах, працюють у науково-дослідних і природоохоронних установах, а також усіх природодослідників, надсилати власні матеріали, обсягом не більше 12 сторінок, до адміністрації Карпатського біосферного заповідника (90600, м. Рахів, вул. Красне плесо, 77; <http://www.cbr-rakhiv@ukr.net>). Вимоги до оформлення рукописів аналогічні вимогам до тематичного збірника Інституту екології Карпат НАН України (їх можна знайти за посиланням <http://ftp.ecoinst.org.ua/rules.pdf>). Довідки за тел. 03132 2-21-93, 03132 2-27-57.

Перший випуск збірника має вийти у світ орієнтовно у другому кварталі 2016 року.

Федір ГАМОР,

доктор біологічних наук, професор, заступник директора Карпатського біосферного заповідника.

Контактні телефони: (03132) 2-21-93, 2-29-14.
Електронна пошта: cbr-rakhiv@ukr.net
<http://cbr.nature.org.ua>
Засновник і видавець:
Карпатський біосферний заповідник.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
вул. Красне Плесо, 77,
а/с 8, м. Рахів, 90600,
Закарпатська обл.

РЕДКОЛЕГІЯ:
Федір Гамор (шеф-редактор),
Ярослава Пилип'юк (редактор),
Василь Покин'єрада,
Юрій Беркела,
Микола Волощук,
Ярослав Довганич,
Вікторія Бундзяк,
Олег Борик (верстка).

Відповідальність за достовірність фактів несе автор.
Газету віддруковано в Ужгородській міській друкарні,
вул. Руська, 13.

Замовлення № _____

Тираж — 1300 примірників.

Газета виходить раз на два місяці.

Свідоцтво про державну реєстрацію Зт № 401 від 25.01.2006 року